

Márta az Ige mérlegén

Időpont: Hetvened vasárnap, 1957. február 17. [Helyszín: Nyíregyháza]

Alapige: Lukács 10:38-42.

Lőn pedig, mikor az úton menének, hogy ő beméne egy faluba; egy Mártha nevű asszony pedig befogadá őt házába. És ennek vala egy Mária nevezetű testvére, ki is Jézus lábainál leülvén, hallgatja vala az ő beszédét. Mártha pedig foglalatoss volt a szüntelen való szolgálatban; előállván azért, monda: Uram, nincs-é arra gondod, hogy az én testvérem magamra hagyott engem, hogy szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy segítsen nékem. Felelvén pedig, monda néki Jézus: Mártha, Mártha, szorgalmas vagy és sokra igyekezel: De egy a szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle.

Keresztyén Gyülekezet, Szeretett Testvéreim az Úrban!

A mai vasárnapra kijelölt szentlecke régi, ismerős történet. Ne is várjunk tőle semmi különösebb újat. Az anyaszentegyház igehirdetőinek nem az a feladata, hogy mindig újjal szórakoztassák a gyülekezetet, hanem az a feladatuk, hogy hirdessék az egy örök, igaz, régi evangéliumot. Nem csak Mártára áll, hanem áll az anyaszentegyház igehirdetőire, hogy egy a szükséges dolog, és nekünk erről az egyről kell mindig beszélni. Azért hát azok, akik ezen a napon azért jöttek el Istennek szent hajlékába, mert talán valami különlegeset, újat, valami eddig még nem hallottat vártak hallhatni ma itten, azok eleve tegyenek le erről a reménységről, mert én semmi újat nem akarok mondani, csak a régi és egy szükséges dologról akarok beszélni. Nekem is ez a szükséges és nektek is erre van szükségetek.

Ebben a történetben három szereplő áll előttünk. Mária, Márta és Jézus. Nyilvánvaló dolog, hogy Jézus a középpont. Azonban mi mégis, most erre a középpontra próbáljunk a Márta szemén keresztül nézni, és elégedjünk meg azzal, hogy arra összpontosítjuk figyelmünket, hogy mit mond nekünk Mártáról ez a szent történet. Első pillanatra is világos, hogy Mártáról mond valamit, amiben megdicséri és mond valamit, amiben megdorgálja őt Jézus. És itt van mindjárt az a pont, amelynél meg kell állanunk. Mert olyan csodálatos dolog, amikor az Ige mérlegre helyez egy embert. Akkor az ítéletben mindig két mondat van. Az egyik dicsér, a másik dorgál. Nem Márta az egyetlen, hogy csak két példát említsek, egyet az Ótestamentumból, egyet az Újtestamentumból. Isten igéje feljegyezte Dávid Zsoltárát, de feljegyezte Dávid házasságtörését is. Isten igéje beszél arról, hogy Péter volt az apostolok között az első, aki a Szent Lélek világosságában az első helyes feleletet tudta adni arra, hogy ki a Jézus Krisztus,

hogy: "Ő az élő Istennek a Fia." De a Szentírás feljegyezi, hogy volt ennek a Péternek más mondata is Jézus Krisztusról. Ő volt az, aki azt is mondotta: "Soha nem ismertem ezt az embert." Ó, milyen nagy dolog, hogy Isten és az Ő Igéje az embert ilyen józanon, minden eszményesítés és sötétlő rosszindulat nélkül látja. A Biblia lapjain úgy áll előtte az ember, mint ember. Mert ezen a világon az ember nem angyal, nem büntelen, nem szent és tiszta; de nem is ördög, aki nem térhetne meg a maga bűneiből. Ember, akinek van fény- és árnyoldala. Milyen jó, hogy a szent Isten nemcsak a bűneinket látja, hanem mindazt, ami bennünk Utána való sóvárgás, az Isten igéje után való éhség, a szentség és tisztaság utáni vágy. A bűneink könnyeit is ismeri, nemcsak a tényeit! És ebben annyi csodálatos vigasztalás van.

Így beszél nekünk ez a történet Mártáról is. Nézzük meg, hogy mi az első mondat, a dicsérő mondat erről a Mártáról. Azt mondja az ige, hogy "foglatos volt a szüntelen való szolgálatban..." Úgy is szerepel a köztudatban, mint szorgalmas Márta. Abban volt szorgalmatos, hogy életét leélje hajlékának négy fala között. Családi körülményei ismeretlenek. Valószínűnek kell tartanunk, hogy özvegyasszony volt, de gyermeke nem volt. Miben volt foglatos ez a két testvérével, fiú és leány testvérével együtt élő, de tulajdonképpen magányos asszony? Nem abban, hogy végigjárja a falut, összeszedje és szétvigye a pletykát. Mert vannak asszonyok, akik ebben foglatosak. És nem abban volt Márta foglatos, hogy ott üljön tükre előtt, hogy cirógassa, simítgassa, vasalgassa öregedő arcának vonásait és festékekkel próbálja pótolni az eltűnő ifjúság rózsapírját. Mert vannak asszonyok, akik ebben foglatosak, és ebben élnek le életüket. És nem abban volt foglatos, hogy keresse az élet szórakozó oldalát. Őt nem lehetett találni a báltermekben és a korcsmai duhajkodók között, mert vannak asszonyok, akik ebben foglatosak. Őt otthon lehetett találni, az ő házában négy fala, portájának kerítése között, mint szorgalmas háziasszonyt.

Én tudom nagyon jól azt, Testvéreim, hogy vannak nagyon sokan az asszonyok között, akik szenvednek ez alatt, hogy az ő munkájuknak olyan kevés a látszatja, akik fojtónak érzik a háztartás újra meg újra ismétlődő munkáinak lekötöttségét. De mégis azt kell mondanom, emeljétek fel a ti fejetekeket, otthonaitok négy fala között, portátok kerítése között munkában foglatoskodó, reggeltől estig meg nem fáradó, korán megöregedő háztartásbeli asszonyok, emeljétek fel fejetekeket, mert akkor, mikor Isten igéje Mártáról az első dicséretet elmondta, akkor az az volt, hogy: "... ő foglatos volt a szüntelen való szolgálatban." Lehet, hogy a férjetekek nem becsüli különösképpen talán semmire azt, amit ti dolgoztok. Lehet, hogy nem látszik annak forintban kiszámítható értéke úgy, mint a férfi munkájáé. De Az, aki szüntelenül munkálkodik,

a mi Urunk és Istenünk, Az értékeli a ti munkátokat, és azt mondja Mártáról, hogy "foglatatos volt a szüntelen való szolgálatban."

Mond azonban az ige Mártáról mást is. Azt mondja, hogy ez az asszony akkor, amikor Jézus arra járt Bethániában, "befogadá őt házába." Nagy dolog az Testvéreim, amikor Jézust valaki befogadja házába. Mert az nagyon közönséges és természetes dolog, hogy az emberek Jézusnak házat akarnak építeni. De az kevésbé természetes és magától értetődő, hogy emberek befogadják Jézust az ő házukba. Akkor, amikor az emberek templomot építenek Jézusnak, akkor azt akarják, hogy a templom legyen a legkiemelkedőbb, legnagyobb, legszebb hajlék, az Isten háza legyen a város legszebb háza. Nincs az az áldozat, amelyet érette meg nem hoznak. Ez a gyülekezet nagyon jól tudja, hogy akkor, amikor az ősök ezt a templomot építették, akkor munkában és pénzben milyen nagy áldozatot hoztak azért, hogy ennek a városnak a legmagasabb pontja, legmesszebről meglátszó háza az Isten háza legyen. Ez szép dolog. De jaj annak a városnak, vagy falunak és jaj annak a gyülekezetnek, amelyik azért épít az Úrnak házat, hogy azután oda becsukja az Istent. Mert vannak nagyon sokan, akik azt gondolják, hogy mindennek eleget tettek akkor, amikor szép és díszes hajlékot építettek Istennek. Legyen megelégedve. Örüljön, hogy ilyen szép körülmények között lakozhat. Majd eljövünk hébe-hóba, amikor tetszik meglátogatni Őt. Énekelgetünk is szépen az Ő dicséretére; kegyeskedünk félig-meddig odahallgatni, amikor óhajt valamit mondani nekünk. Azután letelik a látogatási idő, hazamegyünk. Otthagyjuk a templomban. Még a kulcsot is rázárjuk, hogy valamiképpen ki ne jöjjön az Isten. Mert a világnak kell az az Isten, Aki vagy a mennybe, vagy a templomba van becsukva. És tetszik az az Isten, amelyik a templomból nem akar kilépni. De amelyik pillanatban a mi Urunk Jézus Krisztus ki akar lépni a templomból és azt mondja, hogy én haza akarok veled menni és nem engedem magamat bezárni és itt hagyni a templomban. Én be akarok lépni házába, bele akarok szólni minden dolgába. Abba, hogy hétköznapi kenyérkereső munkádat miképpen végzed. Abba, hogy hogyan élsz az élettársaddal, hogyan neveled a gyermekeidet. Abba, hogy miért nem vagy békességben a szomszédoddal, vagy a lakótársaddal. Bele akarok szólni abba, hogy miképpen gazdálkods a pénzeddel; nincs olyan területe az életednek, amelyikbe nem akarok beleavatkozni. Mindenbe be akarok avatkozni. Én nem megtúrt vendég akarok lenni házában, hanem a fő, az első, aki mindennek felett rendelkezik. – Ez a Jézus Krisztus nem kell a világnak!

Az, amikor Ő erre a földre jött és első útját járta még édesanyjának a szíve alatt betlehemi sötét éjszaka útján, az, ami ott történt, az Ő egész életére, nemcsak a 33 földön töltött éveire, hanem az Ő feltámadott örök életére is jellemző: hogy mindenre van hely az ember

házában, csak Jézusnak nincs helye. Akkor se volt, most se, ezután se. Ezért olyan nagy dolog az, hogy erről a Mártáról elmondja az ige azt, hogy ő befogadta Jézust a házába. És ezért áll elénk ezen a vasárnapon ez a Márta és számon kér téged Testvérem, most már nemcsak az asszonyokat, hanem a férfiakat is számon kéri, hogy vajon a te házad és a te szíved nyitva van-e ma Jézus Krisztus előtt?

Mond ez az ige és történet Mártáról még más dicsérő mondatot is. Elmondja, hogy az a foglalatosság, amelyben ő olyan szorgalmasan sürgött, forgott, az Jézus Krisztus számára hozott áldozat volt. Ő áldozott Jézusnak. Tudnunk kell, hogy az a Bethánia, ahol ez az egész történet történt, az Jeruzsálemnek kissé tőle messzebb fekvő külvárosa, szegénynegyede volt. Ide vetődnek ki azok az emberek, akik a palotákban nem lakhatnak, akiknek még arra sincs módjuk, hogy a főváros központjában egy megfelelő, számukra kijelölt helyen meghúzzák magukat. A külváros szegény viskói, de nekik drága hajlékok azok, ahol ez az esemény történt. Mária, Márta és Lázár szegény emberek. De amikor ők Jézust befogadták házukba, egyszerre gazdagokká válnak. Azért, mert a szeretet az mindig tékozló. Az a szeretet, amelyik számít, az soha nem szeretet. Az önzés. A szeretet, az soha nem számít! Ahogyan Márta se számított akkor, amikor Jézus belépett hajlékába. Nem nézett végig kamráján és nem kezdett gondolkodni azon, hogy vajon ezt, vagy amazt készíthetem el vendéglátó örömöm jeléül Jézus számára? Mert hiszen nem csak egy nap van a világon, holnap, meg egy fél esztendő múlva is élünk. Hát nem lehet mindent most egy napi vendégségre feláldozni. Benne ilyen gondolat meg se fordult. Kamrájából boldogan akasztotta le a legdrágább falatokat, amelyeket talán ki tudja mióta rakogatott félre és nagy ünnepekre tette el a család számára. Most semmi nem számít, csak az ami szép, jó, drága van a házban, erszényeikben, udvarukon, mind odakerüljön az asztalra, mert ha mindent odatenne, az is kevés ahhoz, hogy megmutassa háláját azért, amit ők Jézus Krisztustól kaptak.

Testvéreim! Itt megint van egy olyan pont, ahol jó nekünk megállni. Ha ma azt nézzük, hogy az Úr Jézushoz és az Ő ügyéhez hogyan viszonyulnak ma az emberek, azt kell látnunk, hogy óriási többségében ma az emberiség nem az áldozat, hanem a takarékoskodás útján közeledik Jézus Krisztushoz. Nem figyeltétek meg azt, hogy valahányszor egy kicsit összebb szorul az anyagi helyzete az embernek, hogy akkor mindig az Istenen kezd el spórolni? Mindig ott spórol először. Az Istenen, az Isten ügyén és az anyaszentegyházon. Sok mindenre jut még neki pénze. De ha korlátozni kell a költségvetést, akkor először az Isten és az egyház költségvetését kell megnyirbálni. Nem mélységesen megszegényítő ez a mi számunkra, Testvéreim? Hogy itt áll előttünk egy külvárosi szegény asszony, akinek minden bizonnyal

fogához kellett verni minden garast és jó beosztással kellett élni, hogy jusson és maradjon is mindig az egész család számára. Hogy ez itt áll előttünk ama tékozló és boldog áldozathozatalával. Mert ebben nincs semmi kényszeredettség. Boldogan és örömmel, gondolkodás és számítás nélkül teszi Krisztus elé mindazt, ami az övé. És ez azért van, mert ő sokat kapott Krisztustól, a legnagyobbat, az egyetlen egyet, Jézus által bűneinek bocsánatát. És ő úgy érezte, hogy ha mindenét, amije van, odatenné Jézus Krisztus lábai elé, ha megfosztaná magát mindentől és egészen az utolsó pont szerint mindent Jézus Krisztusnak ajándékozna oda, akkor még ő maradna adósa. Mert amikor a bűnök bocsánatát Jézus Krisztus az embernek megadja – mi még jobban látjuk, mint akkor Márta látta –, Ő igazán mindenét odaadta nekünk, amikor életét, véréét, még a mennyországot is odaadta bűneink bocsánatáért.

És még van egy dicséret erről a Mártáról, amelyet legalább pár mondatban el kell mondani. Márta nemcsak áldozott Jézusnak, hanem szolgált Jézusnak. Mert ez a kettő nem egy. Minden áldozatban van szolgálat és minden szolgálatban van valami áldozat. De mégis más az áldozat és más a szolgálat. Például, ha ott lett volna Bethániában valami kedves, házias vendéglő, és azt mondta volna ez a Márta, hogy kedves Uram Jézusom, Te most megleptél bennünket és most én nem tudok hirtelen olyan jó és bőséges ellátást biztosítani, mint szeretném. Én meghívlak Téged, Máriával és Lázárral együtt és én viselem a költségeket. Ez is áldozat lett volna, de nem szolgálat. Aki áldozatot hoz, csak azt adja, ami az övé. De aki szolgál Jézusnak, az önmagát adja Jézusnak. És ez sokkal több. Maga Pál is beszél erről a szeretet himnuszában: "... ha minden vagyonomat a szegények között felosztanám, szeretet pedig nincs énbennem, semmi hasznom abból..." Csak áldozatot hoznék, de magam nem adnám oda a szeretet oltárára. Lám, ez a Márta odaadja magát a szolgálat oltárára. Boldog, hogy szolgálhat Jézusnak. Boldog, hogyha valamit kér Jézus tőle, és rohanó lépésekkel szalad, hogy hozza. És látjátok, itt most megint van egy olyan pont, ahol nekünk ez előtt a Márta előtt mélyen el kell szégyellnünk magunkat. Mert ha elmaradunk is mögötte az áldozathozatallal, azért mégis csak mi is hozunk áldozatot. Ha néha egy kicsit fanyar szájjal és keserű lélekkel, mégis támogatjuk Krisztus ügyét, az anyaszentegyház ügyét. De mikor Krisztus Urunk és az anyaszentegyház szolgálatot kér tőlünk, minket magunkat kér, nem amink van. Az időt, az energiánkat, a szaktudásunkat, szívünk szeretetét kéri. Ó, akkor milyen sokszor nem érünk rá, hogy magunkat adjuk oda. Ki akarjuk elégíteni az Urat az áldozatunkkal és ezzel akarjuk megváltani szolgálatunkat. Mert az a Jézus Krisztus, Aki azért jött, hogy adja magát másokért, visszautasítja azt az áldozatot, ami mögött nincs ott az önmagát neki adó ember és annak a szolgálata.

Készakarva beszéltem többet a Márta dicséretéről. Mert Márta általában úgy áll a bibliaolvasók szeme előtt, mint az, akivel kapcsolatban az Úr dorgálása a hangsúlyos. Ezek után könnyebb kevesebbet beszélni a Mártával kapcsolatos értékítélet másik mondatáról, a dorgálásról. A sorrend is nagyon fontos. Előbb a dicséret, azután a dorgálás. Elveszti az az ember a jogát ahhoz, hogy bírálatot mondjon valakiről, aki el nem mondta azt a jót, amelyet el kellett volna róla tudni mondani. Az Ige és mi is elmondtuk Mártáról a jót és most van jogunk elmondani a kifogást is. Ellene az egyetlen nagy kifogás az, amit mai nyelven így mondanánk: nem volt Mártának jó beosztása. Igen, be tudta osztani ő a munkáját. Minden bizonnyal nagyon jól be tudta osztani a pénzét, az idejét, és mégse volt jó beosztása. Mert helytelen volt a rangsor, amelyet ő felállított. Akkor, amikor az Úr Jézus belép hajlékukba és csodálatos alkalmat ad arra nekik, hogy az Ő ajkáról közvetlenül hallják az örök evangéliumot, úgy érezte Márta, hogy első a vendéglátás és azután jön a saját üdvössége ügye. Először háziasszony kell, hogy legyen és e kötelességemet kell teljesíteni, azután vagyok szegény, elveszett és elkárhozott lélek, akinek szüksége van az evangélium vigasztalására és a kegyelemben való megerősödése. Ez a baj a Márta esetében. Más dolgot tett első helyre, mint amelyet kellett volna tennie, a beosztás volt rossz. Ami második, vagy harmadik, vagy ötödik, vagy tizedik helyen jöhet számításba, azt tette ő az első helyre. Az Úr Jézus Krisztus egyáltalában nem érezte volna sértve magát, hogyha Márta úgy tett volna eleget szíve indításának is, háziasszonyi és vendéglátói kötelességének is, hogy amit úgy hirtelen elő tudott volna minden különösebb munka nélkül teremteni háztartásából, azt odatette volna az asztalra és azt mondta volna: Uram, úgy szeretnék mindent odaadni, amink van, hogy ezzel is megmutassam a szeretetemet, de futóvendég vagy csupán és menned kell máshova, fogadd szeretettel, amit hirtelen adni tudok, és engedd meg, hogy azt az alkalmat, amelyet most nekünk ajándékozol, arra használjam fel, hogy leüljek lábaidhoz és hallgassam ajkadról a mézédés evangéliumot. Ez lett volna a helyes sorrend. A Krisztussal való közösség, a lelki alkalom felhasználása, az ige hallgatása, az üdvösségem kérdése a fő. A többi csak később jöhet számításba. Ez az egy szükséges dolog. Első az üdvösség. Így mondja az Úr egy másik helyen: "Keressétek először Isten országát és a többiek mind megadatnak néktek..." Első az Isten országa. Minden más csak utána jöhet. Mert ez az egy szükséges dolog, a többi minden más maradhat, később kerülhet elő. Nem azt mondom, hogy elhanyagolható, csak azt mondom, hogy várható. Az első, a fő, az egyetlen szükséges dolog az ige hallgatása.

És most, kedves Testvéreim, hadd mondjam meg egészen őszintén, – ez a gyülekezet hozzászólt ahhoz, hogy én őszintén beszéltem és beszélek most is hozzá, – szívemnek olyan kimondhatatlan nagy öröm, hogy ezt a hatalmas templomot olyan szépen megtöltöttétek ezen a

napon. Olyan jól esik nekem végignézni a tömött padsorokon, ismergetni a régi arcokat, és mégis azt mondom, hogy hányan vannak, akik ezen a vasárnapon azért nem jöttek a templomba, mert Márta hibájába estek. Valami más volt nekik fontosabb, minthogy az ígét hallgassák. Valami más volt a szükséges dolog. Én nem tudom, hogy mi volt ma az ő kifogásuk. Ismerjük a példázatokból, az egyik feleséget vett, a másinak az ökreire kellett vigyázni, a másik a kereskedésébe ment... Meg vagyok győződve, hogy ha megkérdeznénk őket, mindegyik igen jól tudna indokokat, hogy miért hiányzik a templomból. De egy a szükséges dolog. Most arról van szó, hogy Jézus Krisztus vándorútján be akar térni a szívembe, az asztalomhoz akar ülni, akkor minden más várjon. Mert egy a szükséges dolog, és aki ezt elmulasztja, ki tudja, nem mulasztja-e el vele azt, amit soha többé az életben be nem pótolhat. "Mert az Isten útjai nem a mi útjaink és az Ő gondolatai nem a mi gondolataink."

Mindaz, ami ebben a történetben olyan szomorú, ennek az alapvető hibának a következménye. Ezért van az, hogy a Sátán a Krisztus oldalánál megszállja Márta szívét. Jézus Krisztus közvetlen közelében szállja meg diadalmasan Márta szívét, és fel tudja őt hergelni a testvére ellen. Addig, míg ő kipirulva sűrög-forog az udvaron és a konyhában, szívében indulatos érzések támadnak testvére ellen, aki ott ül hűvösben a tiszta szobában és beszélget Jézussal. Ennek a következménye, hogy ez nemcsak belső forrongás benne, hanem nyílt lázadásba is tör ki, amikor Jézus Krisztus jelenlétében kezd el veszekedni az édes testvérével. Ennek a következménye az, hogy az Ördög őt még Jézus Krisztus ellen is fel tudja hergelni. Hiszen Őt kéri számon akkor, amikor egyszer kipirult arccal, talán főzőkanállal a kezében benyit és ilyen keserű mondatokat vág oda Jézusnak: Uram, nincs-e arra gondod, hogy az én testvérem magamra hagyott engem... Mondjad azért néki, hogy segítsen nékem... Szemrehányást tesz Jézusnak, hogy miért nem küldi Máriát el magától. Amikor pedig Ő azért ment oda, hogy együtt legyen Máriával és Mártával!

Legyen elég ebből a történetből mára ennyi. Sok minden van még ebben a történetben, ami mellett érdemes volna elcsendesedni. Isten Szent Lelke bizonyára el tudja a hallottakból és az el nem mondottakból is mondani, kinek amire szüksége van. Én még egyet szeretnék a lelketekre kötni. Én tudom azt, hogy sok minden szükségetek van néktek is ebben a világban. Az egyiknek ez, a másinak amaz hiányzik. Az egyik talán anyagi, a másik talán lelki szükségben szenved. Az egyiknek egészsége nincs. A másik azért sír, hogy szétszóródott a család. Az egyik ilyen, a másik olyan jajszavakkal telíti meg szívét és ajkát. Én csak egyet tudok mondani, higgyétek el, hogy ez mind nem szükséges. Nem első rangú. Ezt mind megadja nekünk majd az Isten, amikor elérkezik az ideje, amikor Ő jónak látja az Ő bölcsességével és

kegyelmével megadni nekünk. De nekünk egy a szükséges dolog: Jézus Krisztus. A Vele való közösség, az ígének a hallgatása és az üdvösségünk kérdése. Nem én ígérem, Isten maga ígéri Jézus Krisztus által, az által a Jézus Krisztus által, Akire még az ellenségei se merték mondani azt, hogy valamikor álnokság és hazugság találtatott a szájában. Tegyétek rá életeteket erre, keressétek először mindenek előtt Istennek országát, és most jön az ígéret: a többiek mind megadatnak néktek. Ámen.